

Samen koers zetten voor Brunssum

Raadsakkoord 2026-2030

0. Inleiding

Wij, de gemeenteraad van Brunssum, spreken met dit raadsakkoord uit dat wij in de periode 2026–2030 samen willen werken aan een betrouwbare overheid, veilige en leefbare wijken en een gemeente waar iedereen mee kan doen. De opgaven in Brunssum vragen om stabiliteit, samenwerking en resultaat. Daarom kiezen wij voor een raadsakkoord op hoofdlijnen: een gezamenlijke agenda die richting geeft, ruimte laat voor politieke verschillen en het college uitnodigt om deze agenda uit te werken in een collegeprogramma en uitvoeringsagenda. Met extra focus voor gedeelde prioriteiten met een hoge aandachtsbehoefte. Gebaseerd op de gezamenlijke fractie-inbreng.

Wat dit raadsakkoord wel en niet is

Dit raadsakkoord beschrijft vooral wat wij als raad willen bereiken en waarom dat belangrijk is. Het beschrijft niet in detail hoe elk doel precies wordt gerealiseerd. Die uitwerking is primair aan het college en de organisatie, onder kaderstelling en controle door de raad. Waar wij verschillende accenten leggen, maken wij die ruimte expliciet. Wij blijven als fracties zelfstandig in onze oordeelsvorming en behouden onze eigen politieke kleur. We zullen daarbij voor de nieuwe bestuursperiode afspraken maken over hoe we onze rollen beter kunnen invullen. Het Reglement van Orde zal daartoe aangepast worden.

Uitgangspunten voor samenwerking

Wij werken vanuit vijf gezamenlijke principes:

- 1- Inwoners centraal. Beleid moet merkbaar zijn in het dagelijks leven. Participatie is echt en met terugkoppeling.
- 2- Menselijke maat. Dienstverlening en beleid sluiten aan op wat mensen nodig hebben.
- 3- Veilig en leefbaar. Preventie en handhaving, met zichtbaarheid in wijken.
- 4- Realistisch, financieel verantwoord. Ambities worden gekoppeld aan uitvoerbaarheid, zichtbare resultaten en dekking.
- 5- Samenwerken met respect. Transparantie, betrouwbaarheid en constructieve bestuurscultuur.

Inhoud

Voor u ligt dan ook een raadsakkoord voor de raadsperiode 2026-2030. Via 11 thema's hebben we gezocht naar zo veel mogelijk overeenkomsten van uw zes fracties om die vervolgens op hoofdlijnen te verwoorden. Daarmee hopen we de herkenbaarheid voor iedere fractie op voldoende thema's terug te laten komen, maar tegelijkertijd trachten we met dit raadsakkoord ook een duidelijke richting vast te leggen.

We bouwen binnen die 11 thema's voort op ingezet en vastgesteld beleid van de afgelopen jaren en met nieuwe ambities die dat versterken en waar gewenst vernieuwen.

Het door uw raad vastgestelde Koerskompas is daarbij ons overkoepelend en richtinggevend kader. De ingezette lijn met de vijf majeure opgaven, zoals eveneens vastgesteld door uw raad, passen binnen de wijze waarop we Brunssum sociaal en fysiek willen verbeteren, en leefbaar en veilig willen maken voor de toekomst. Die vijf majeure opgaven zijn: de Centrumontwikkeling, de Omgevingsvisie, het Programma Noord Oost (inclusief duurzaamheid), de Herijking Sociaal Domein en de Ontwikkeling van de Oostflank.

We werken als gemeente daarbij van buiten naar binnen en streven ernaar om informatie, ideeën en behoeften van inwoners en maatschappelijke partners eerder mee te nemen en meer tot hun recht te laten komen in de ontwikkelingen die we voor ogen hebben en in de beleidskeuzen die we maken.

We hebben daarbij binnen de ambtelijke organisatie een programma organisatieontwikkeling uitgezet dat gericht is om mee te bewegen vanuit de systeemwereld op de veranderingen die plaatshebben in de leefwereld. Dat meebewegen is hard nodig om maximale resultaten te bereiken. We zetten dat traject ook voort. We richten ons daarbij op meer samenwerken (binnen en buiten de organisatie), integrale benadering van problematieken, ontwikkelen van kennis en vaardigheden, het versterken van gedrag/houding bij medewerkers om optimaal rendement te krijgen, en dat samen met een aansturing waarbij rolvastheid, professionaliteit en afspraak is afspraak centraal staan. Niet met structuurwijzigingen van de organisatie helpen we om de maatschappelijke effecten die we willen bereiken te vergroten, maar met het gericht aanpassen van gedrag en houding binnen de systeemwereld.

1. Bestuur en relatie met inwoners

Onze gemeente staat dicht bij haar inwoners en heeft burgerparticipatie hoog in het vaandel staan. We stimuleren inwoners om mee te denken en mee te praten. We organiseren participatie aan de voorkant van grote plannen, maar ook bij kleinere initiatieven. We maken op maat duidelijke spelregels over de invloed, besluitvorming, communicatie en terugkoppeling.

Burgerparticipatie komt zo tot zijn recht bij grote en kleine projecten en initiatieven, waarbij we ook steeds uitleggen waarom we bepaalde input wel of niet meenemen. Laagdrempelige burgerparticipatie betekent dat initiatieven niet vastlopen in bureaucratie, maar juist snel en zichtbaar resultaat opleveren. Er wordt veel meer uitgegaan van het principe wat wel kan. Gelijktijdig versterken en herstellen we op deze wijze het vertrouwen tussen gemeente en inwoners.

De gemeente heeft een duidelijke rol in het versterken van de verbinding in een samenleving waar tegenstellingen toenemen. Dit begint bij actief verminderen van die polarisatie en het stimuleren van ontmoeting tussen inwoners. Hierbij geven wij als raad het goede voorbeeld door te werken aan een constructieve bestuurscultuur. Initiatieven die bewoners samenbrengen verdienen daarom onze ondersteuning, omdat ze bijdragen aan wederzijds begrip en sociale samenhang.

Open en transparante communicatie is daarbij essentieel. Inwoners moeten begrijpen waarom keuzes worden gemaakt en wat er speelt binnen de gemeente. Dit vraagt om duidelijke, eerlijke en toegankelijke communicatie, in begrijpelijke taal.

We gaan jaarlijks richting inwoners en wijken verantwoording afleggen over het door ons gevoerde beleid en onze afspraken met de wijken. Dat moet niet alleen leiden tot het informeren, maar juist ook tot het stimuleren van dialoog.

Raadsleden en collegeleden gaan de wijken in. We houden spreekuren in buurten en blijven investeren in wijkplatforms en buurtnetwerken. We proberen hiermee als bestuurder midden in de samenleving te staan en te begrijpen wat er leeft en toe doet bij onze inwoners. Iedere wijk is anders en daar houden we rekening mee.

We maken ons ook zorgen. Als we kijken naar de opkomst bij de afgelopen raadsverkiezingen zien we dat net als vier jaar geleden ruim meer dan de helft van de kiezers niet naar de stembus is gekomen. De betrokkenheid van de inwoner bij de gemeente lijkt gering en verder af te nemen. Maar tegelijkertijd zien we op andere vlakken die betrokkenheid juist groeien, en intensiever worden. Zo zijn de afgelopen tijd inwoners actief betrokken geweest bij de herinrichting van de Egge, het Emmapark, de rotondes bij het Bodemplein en de Emmaweg, bij het vergroten van de bereikbaarheid via de OV-hub, het toekomstbestendig centrumplan, de speeltuin in Treebeek en de aanpak van de verkeersproblemen N276.

We willen dit soort betrokkenheid van onze inwoners met de aangegeven voornemens in dit akkoord vergroten, zodat de groep mensen die lijkt af te haken ook weer meer mee gaat doen.

Alleen zo kunnen we aan een stabiele en leefbare samenleving bouwen en dat dient uiteindelijk ook te leiden dat meer inwoners bij volgende verkiezingen weer naar de stembus gaan.

2. Dienstverlening en organisatie

We versterken de dienstverlening merkbaar. We vinden daarbij dat dienstverlening aan de inwoner in principe altijd voorgaat op het andere werk. We maken tijd en ruimte om te beoordelen wat er precies aan de hand is, we bekijken de vraag vanuit het perspectief van de inwoner en vervolgens bepalen we op welke wijze we deze inwoner het beste kunnen ondersteunen en helpen. Inwoners met hun vragen moeten centraal staan en makkelijk hun weg kunnen vinden naar een antwoord op hun vragen. Er moeten duidelijke aanspreekpunten komen voor specifieke behoeften zoals: bedrijven, startende ondernemers, jongeren en verenigingen. We gaan er ook voor zorgen dat de afhandeling van de dienstverleningsprocessen die langer duren transparant digitaal te volgen zijn. Regelgeving die we zelf in de hand hebben en kunnen vereenvoudigen houden we opnieuw tegen het licht, zodat onnodige bureaucratie afgebouwd wordt en processen vereenvoudigd. Verder wordt het streven digitaal waar het kan, en fysiek waar het moet, waarbij de inwoner altijd zijn voorkeur kan aangeven.

Het vastgestelde dienstverleningsconcept moet snel handen en voeten krijgen en zodanig uitgewerkt worden in de werkwijze van de organisatie dat voor de inwoner de verbeteringen ook zichtbaar en voelbaar zijn. In de verdere uitwerking van het dienstverleningsconcept worden ook harde garanties gegeven voor de dienstverlening, onder andere vastgelegd in een kwaliteitshandvest, waarbij we nieuwe innovatieve mogelijkheden inzetten. Er worden periodieke inwoner evaluaties gehouden. Die opgehaalde informatie wordt gebruikt om vanuit het gezichtspunt van die inwoner de dienstverlening continu op een hoger niveau te brengen. En er wordt gekeken in welke processen maatwerk nog beter tot zijn recht kan komen.

De gemeente moet ook zichtbaar en aanspreekbaar zijn in de wijken, direct contact met de inwoners bewerkstelligen. Laagdrempelige voorzieningen zoals Kanskracht in Noord, Emma Nova in West, Hoeskamer in Oost worden daarvoor verder ontwikkeld. Dat versterkt de band tussen inwoner en gemeentelijke overheid. Onze dienstverlening sluit aan op de eigen kracht, samenkracht en verantwoordelijkheid van onze inwoners.

Waar dat nodig is om de dienstverlening te verbeteren, wordt er meer samengewerkt met maatschappelijke partners of (semi-) overheidsinstellingen. Als een inwoner een vraag heeft die opgelost moet worden buiten het domein van de gemeente, wordt deze inwoner op het goede spoor gebracht en waar nodig nog ondersteund in die overgang van organisatie naar organisatie. Gemeenschappelijke Regelingen (GR-en) en verbonden partijen worden daarbij

gezien als onderdeel van het gemeentelijk domein. Hetgeen betekent dat de overdracht van de vraag van de inwoner naar GR-en en verbonden partijen goed wordt ondersteund vanuit de gemeente.

We bouwen aan een lerende organisatie. We willen medewerkers daarbij meer ruimte geven om zich binnen onze organisatie te ontwikkelen. We hebben grote bestuurlijke ambities en dat betekent dat we kwaliteit binnen het ambtelijk apparaat zoveel mogelijk trachten te behouden en willen faciliteren in hun verdere ontwikkeling. We streven daarbij naar minder inhuur ten gunste van meer vaste krachten. Als gevolg van deze maatregel mogen de personeelskosten als geheel niet stijgen. Inzet van externe inhuur moet een aantoonbare meerwaarde hebben. We vinden het verder van belang dat of je als medewerker nu woont in Brunssum òf niet, je er voor moet zorgdragen, dat je voldoende binding hebt/krijgt met de lokale samenleving.

3. Leefbaarheid, veiligheid en wijken

Iedereen heeft recht op een veilige leefomgeving. Alle Brunssumse wijken moeten veilig, leefbaar en toekomstbestendig zijn. We investeren in veilige, groene en schone buurten en in sociale samenhang. We doen dat samen met buurtverenigingen, buurtnetwerken en inwoners. We luisteren naar bewoners en stimuleren ze om actief bij te dragen aan het verbeteren van hun leefomgeving. Voor alle vijf de wijken (Zuid-West-Noord-Oost-Centrum) maken we een gericht gezamenlijk wijkplan, waarin we de plannen voor de komende jaren opnemen. Kwetsbare wijken (zoals Brunssum-Noord, Brunssum-Oost en delen van Treebeek) krijgen extra aandacht om de balans te herstellen. Daar waar nodig investeren we ongelijk om gelijke kansen te scheppen.

We zorgen voor meer zichtbare handhaving en treden streng op tegen criminaliteit en vandalisme. We willen de handhaving in de wijken versterken en dus duidelijk zichtbaar maken. Daarbij geven we invulling aan onder andere een vaste BOA per wijk en streven naar goede samenwerking met de wijkagenten. Overlastgevers pakken we aan, snel en zonder omwegen.

We treden keihard en consequent op tegen ondermijnende activiteiten zoals drugshandel, illegale prostitutie, wapenbezit, witwaspraktijken en woonfraude.

We investeren gericht in Veiligheid achter de Voordeur.

Met de Parkstadwet sturen we bovendien op de instroom van nieuwe inwoners van buiten de stadsregio Parkstad Limburg. Het doel voor ons daarbij is dat de leefbaarheid in kwetsbare wijken wordt verbeterd en dat er een stabiele omgeving wordt gecreëerd.

We investeren in jongerenwerk en preventie. We bieden jongeren de ruimte met eigen ontmoetingsplekken en -ruimtes. Maar we treden tegelijkertijd streng op tegen criminaliteit en vandalisme bij de jeugd, waarbij onze aanpak gericht is op programma's met perspectief.

We zorgen bovendien voor meer veiligheid in het verkeer voor iedereen: goed verlichte straten, veilige oversteekplaatsen, kruispunten en rotondes, snelheid remmende maatregelen en adequate aanpak van verkeersovertredingen in woonwijken. We houden verkeersmetingen om de verbeteringen te monitoren.

We investeren in buurtpreventie (zoals WhatsApp-groepen, Buurtwachten of Burgernet), laagdrempelige meldpunten en voorlichting over ondermijning en cybercrime. We omarmen ook moderne middelen: meer vast/mobiel cameratoezicht op plekken met hardnekkige overlast en – indien nodig – preventief fouilleren bij signalen van wapenbezit of geweld. We helpen inwoners bij het vergroten van hun cyberweerbaarheid.

Meldingen van inwoners met betrekking tot overlast moeten laagdrempelig zijn en een snelle opvolging krijgen, daarmee wordt voor een deel het vertrouwen van inwoners in het handelen van de gemeente teruggebracht.

We voeren een humaan Damocles beleid met ruimte voor maatwerk door de burgemeester. Er is binnen onze gemeente geen plek voor growshops en coffeeshops.

4. Sociaal domein en zorg

Het welzijn van de mens staat centraal. Iedereen verdient de kans en ruimte om mee te doen. We willen een samenleving, waarin mensen voor zichzelf kunnen zorgen, maar nooit alleen staan als dat op een gegeven moment niet meer lukt. Ongeacht zijn of haar achtergrond, leeftijd, overtuiging, geaardheid, financiële situatie of fysieke conditie, we nemen iedere inwoner serieus. Ons inclusiebeleid zetten we onverminderd voort. Door zorg, welzijn en participatie beter op elkaar af te stemmen, bouwen we aan een Brunssum waarin iedereen meetelt en elkaar ondersteunt.

Mensen weten vaak zelf het beste wat ze nodig hebben. De gemeente moet dat vertrouwen geven en vooral helpen en ondersteunen waar dat nodig is en het verschil gemaakt kan worden. We willen dat zorg en ondersteuning eenvoudiger wordt georganiseerd, met minder regels en meer oog voor de menselijke maat. Kwetsbare inwoners mogen niet tussen wal en schip vallen. Daar waar het nodig is, kiezen we nadrukkelijk voor een oplossing op maat, omdat iedere situatie juist anders is.

Wij staan voor toegankelijke, tijdige en passende ondersteuning. Wachtlijsten in de Wmo en jeugdhulp gaan we flink terugdringen en de toegang tot ondersteuning vereenvoudigen. Één voordeur waar dat mogelijk is. We bekijken de zorgvraag daar vanuit het totale leefgebied van de inwoner. We versterken de sociale basis en verbeteren domeinoverstijgende samenwerking. Om dit te kunnen volgen, willen wij als gemeenteraad periodiek (minimaal twee keer per jaar in de bestuursrapportages) op de hoogte worden gehouden van de voortgang rondom wachtlijsten, integrale toegang en de uitwerking van de herijking sociaal domein.

We herijken het sociaal domein. De kern wordt dat we eenvoudige hulpvragen snel en deskundig oplossen en complexe problemen integraal en vanuit de leefwereld van de inwoner benaderen en fundamenteel aanpakken. Het achterliggende doel daarbij blijft om te streven naar stabiliteit in het leven van onze inwoners, het versterken van de sociale basis waarmee duurzaam herstel kan worden ingezet, waarmee gelijktijdig weerbaarheid en zelfredzaamheid worden verankerd. Preventie en vroegsignalering moet in onze aanpak voorrang krijgen en vormen straks de basis van ons beleid, met speciale aandacht voor mentale gezondheid en verward gedrag, èn voor jongeren, gezinnen en kwetsbare groepen. Omdat effectief te kunnen doen, zullen we schotten tussen instanties, versnipperde regels en gebrek aan regie dienen aan te pakken. We hanteren het principe van één gezin, één plan, één regisseur. Een goede en beter afgestemde samenwerking met partners (zoals beoogd in de alliantie Noord Oost) is noodzakelijk om deze complexe zorgvragen effectief en snel aan te pakken.

We zien dat de jeugdzorg overal onder druk staat, in wachttijden en financiering. Maar ons streven blijft dat iedere jongere met een hulpvraag snel en goed geholpen wordt. We zetten

daarbij in op meer preventie, snellere doorverwijzing bij complexe hulpvragen, intensievere samenwerking met de GGD en jeugdzorginstellingen en het versterken van het jongerenwerk. In deze aanpak gaan we gericht inzetten op het verbeteren van de positie van het kind binnen het zorgproces.

We willen dat oudere inwoners langer zelfstandig in hun eigen vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen. Daar waar ze vaak ook hun maatschappelijk netwerk hebben. We onderzoeken hoe we eenzaamheid en het zich steeds verder isoleren van de maatschappij eerder kunnen signaleren, aanpakken en verzachten.

We onderzoeken op welke wijze ondersteuning voor mantelzorgers beter kan. Zij verdienen onze blijvende erkenning en ondersteuning. We investeren meer in respijtzorg, zodat familieleden en partners die zorgtaken hebben toch af en toe ertussen uit kunnen.

Vitale en gezonde inwoners hebben minder zorg en ondersteuning nodig, daarom investeren we in een gezonde leefstijl. De gemeente zet ook hier in op preventie, zowel in de sociale als fysieke omgeving proberen we gezond gedrag te stimuleren.

5. Armoede en bestaanszekerheid

Iedereen in Brunssum heeft recht op een fijn leven. Voor een belangrijk deel is dit ook gekoppeld aan zinvol en betaald werk. Werk is een sleutel tot bestaanszekerheid, en bestaanszekerheid is het fundament waarop een bloeiende samenleving rust. In Brunssum balanceren echter te veel inwoners en gezinnen op het randje van bestaanszekerheid. De verwachting is dat dit de komende jaren verder zal stijgen als we niet ingrijpen. Wij willen deze cirkel van armoede doorbreken en dit proces keren. We vinden dat mensen die in armoede en met schulden leven vertrouwen en perspectief verdienen op een beter leven.

Wij willen concreet werken aan het terugdringen van de (kinder)armoede en de schulden. We gaan daarvoor preventie, vroegsignalering en zelfredzaamheid versterken. We organiseren snelle, laagdrempelige hulp en vereenvoudigen onze processen. Het stelsel van minimaregelingen wordt vereenvoudigd en waar nodig herijkt in lijn met de herijking sociaal domein, zodat het bereik verbetert en inwoners weten waar ze recht op hebben. We combineren ruimhartigheid met uitvoerbaarheid en sturen op aantoonbaar duurzaam effect. Het op te stellen beleid is ondersteunend en vermijdt een strafcultuur. De versnippering van beleid, zover het in ons gemeentelijke domein ligt, wordt aangepakt en wordt veel meer geënt vanuit het perspectief van de leefwereld van de inwoner. In de ondersteuning en dienstverlening staat maatwerk voorop.

We onderzoeken het inrichten van een schuldenfonds, en proberen dat te verbreden naar Parkstad niveau. Pilots voor het afkopen van schulden en onder begeleiding opnieuw beginnen worden verder opgezet en gemonitord, waarbij gericht gekeken op welke wijze toekomstige schulden voorkomen kunnen worden. Deze informatie wordt als input gebruikt voor ons beleid.

Afhankelijk van de maatregelen die het Rijk neemt, nemen we eigen aanvullende maatregelen om energie armoede tegen te gaan.

Participatie in de maatschappij, inkomen uit werk en ontwikkeling blijven belangrijke routes naar bestaanszekerheid.

6. Wonen, mobiliteit en leefomgeving

Brunssum moet uitgroeien tot een plek waar groen en stedelijk leven samenkomen. Waar voorzieningen van de stad op korte afstand zijn, maar waar tegelijkertijd ook rust, ruimte en onthaastingsmogelijkheden kortbij zijn. Bij ruimtelijke keuzes bewaken we de balans tussen groei, groen, voorzieningen en draagkracht van wijken.

Wij zetten in op voldoende betaalbare woningen voor starters en jonge gezinnen en op levensloopbestendige woningen voor ouderen, met aandacht voor doorstroming, zodat ook daadwerkelijk voldoende betaalbare woningen vrijvallen voor starters en jonge gezinnen. Om meer balans te krijgen in de wijken zetten we in op meer gemixte woningen per wijk.

We stimuleren vernieuwende en alternatieve woonconcepten en woonvormen. Zij kunnen helpen om beter in te spelen op nieuwe behoeften, bijvoorbeeld door combinaties van wonen en zorg of nieuwe vormen van samen wonen. We bekijken in dit kader ook of leegstaande panden als winkels en kantoren geschikt gemaakt kunnen worden voor wonen.

We pakken misstanden op de woningmarkt streng aan en bestrijden illegale bewoning en huisjesmelkerij, zodat de woningmarkt eerlijk blijft en overlast wordt voorkomen.

We respecteren en koesteren ons erfgoed van het beschermd stads- en dorpsgezicht en karaktervolle gebieden. Tegelijkertijd willen wij dat regels inwoners niet ongelijk raken en dat verduurzaming en woonkwaliteit mogelijk blijven. We onderzoeken of er financiële middelen bij het Rijk zijn vrij te maken om deze huizen energie-efficiënter en duurzamer te maken. Lukt dat niet dan gaan we kijken naar herijking van knellende regels, waar nodig met maatwerk dat rechtsgelijkheid borgt en met respect voor de ruimtelijke kwaliteit. We maken expliciet welke waarden beschermd worden en waar ontwikkelruimte zit.

Verkeersveiligheid en bereikbaarheid in Brunssum verbeteren we op een realistische manier. De auto blijft voor veel inwoners noodzakelijk en daar gaan we met respect voor om. Goede bereikbaarheid en mobiliteit moeten steeds afgewogen worden tegen de noodzakelijke vergroening die we nastreven. Bij nieuwbouwprojecten streven we naar meer groen en/of parkeerplaatsen uit het zicht. Bij parkeer- en groenkeuzes in de wijken hanteren wij een fasering met pilots en effectmeting, met bijzondere aandacht voor bereikbaarheid van voorzieningen en de positie van ouderen en mensen met een beperking.

We blijven ons inzetten voor het verbeteren van de Openbaar Vervoer verbindingen voor Brunssum.

7. Economie, ondernemerschap en centrumontwikkeling

We versterken de lokale economie en werkgelegenheid en verbeteren het vestigingsklimaat voor bedrijven. Ondernemers zorgen voor werkgelegenheid, levendigheid en economische groei en moeten daarom de ruimte krijgen om te ondernemen, met minder bureaucratie en minder regels en duidelijke professionele ondersteuning en begeleiding vanuit de gemeente. Speciale aandacht geven we daarbij aan startende en lokale ondernemers. We richten binnen de gemeente hiervoor een duidelijk aanspreekpunt in.

We verduurzamen onze bedrijventerreinen en verbeteren de veiligheid en bereikbaarheid aldaar. Zo houden we bestaande bedrijven en komen nieuwe bedrijven sneller onze kant op. De Oostflank transformeren we naar een economisch kerngebied dat bijdraagt aan ruimtelijke en economische structuurversterking. We houden daarbij rekening met de aanwezigheid van JFC. We zetten in op schone industrie en ondernemingen op het gebied van technologie, zorg, logistiek en dienstverlening. We weren vervuilende bedrijven. Gelijktijdig is er voldoende ruimte binnen de Oostflank voor verdere natuurontwikkeling, zodat de aansluiting tussen Schutterspark en Brunssumerheide op een natuurvriendelijke wijze gerealiseerd kan worden.

We ontwikkelen het centrum en de winkelpromenade verder tot het bruisende hart van Brunssum. We vervolledigen het Victoriapark en voegen een modern woon- winkelgebied toe. We zorgen voor een aantrekkelijk en groen centrum, met veilige loop- en fietsroutes en voldoende "groene" parkeergelegenheid. We zetten in op levendigheid en aantrekkelijkheid van het centrum, waardoor voldoende winkels, horeca, cultuur en evenementen, plaats is voor ontmoeting, ontspanning en verblijf. We ondersteunen de inspanningen voor de verplaatsing van de bibliotheek naar het centrum als verdere impuls voor ontmoeting en toegankelijke (digitale) informatievoorziening voor onze inwoners. We verkennen daarnaast bovendien actief nieuwe concepten voor de markt samen met de zaterdagmarkt kooplieden. We professionaliseren het centrummanagement met het oog op het ondersteunen van de ondernemers om mede gezamenlijk initiatieven en evenementen te organiseren, zodat we Brunssum in de regio nog beter op de kaart kunnen zetten.

We zorgen ook voor voldoende voortgang en budget voor de volgende fases van de herontwikkeling van de Rumpenerstraat, met de focus op wonen, groen, verkeersveiligheid en uitstraling.

We pakken de leegstand aan, en stellen zo nodig een transformatiefonds in en/of voeren leegstandbelasting in, om de gewenste versnelling te kunnen aanbrengen in de centrumontwikkeling.

We realiseren ons ook dat versterking van toerisme, recreatie en cultuur actief bijdragen aan het verbeteren van onze lokale economie. De mogelijkheden die we hebben met onze parels als Schutterspark, Vijverpark, Brunssumerheide en het Openlucht Theater om te verblijven, recreëren, bewegen, wandelen, ontmoeten, genieten en sporten worden verder verkend, versterkt en toegepast.

8. Duurzaamheid, natuur en energie

Duurzaamheid is geen luxe maar een noodzaak voor de toekomst van Brunssum. Om onze stad goed leefbaar te houden moeten we nadenken, keuzes maken en uitvoering geven aan energietransitie, klimaatadaptatie, vergroening, circulariteit en waterbeheer.

Een duurzaam Brunssum betekent dan ook dat we vooruitkijken, kostenbewust en milieubewust handelen, een stad creëren die klaar is voor de uitdagingen van de toekomst. Het is een stad waarin betaalbare energie, meer groen en klimaatbestendige oplossingen centraal staan.

We versnellen isolatie en energiebesparing, met prioriteit voor kwetsbare huishoudens.

Energie initiatieven vragen transparantie over kosten, risico's en opbrengsten.

Haalbaarheid, betaalbaarheid en draagvlak zijn dan ook belangrijke criteria om rekening mee te houden. Er wordt daarbij bekeken of regionale samenwerking en/of collectieve inkoop acties of cofinanciering door het Rijk, reële opties kunnen zijn afhankelijk van het betreffende onderwerp om die haalbaarheid te vergroten.

Daarbij onderzoeken we, als de netcongestie het toelaat, of en op welke wijze het haalbaar is om een lokaal/regionaal energiebedrijf op te richten.

Vergroening, klimaatadaptatie, circulariteit en brede waterhuishouding worden structureel onderdeel bij de uitvoering van onze nieuwe projecten en plannen. Ontwikkelaars moeten daarbij zorgen voor voldoende groen, waterberging en aandacht voor flora en fauna in hun planvorming.

Bewoners- en buurtinitiatieven voor verduurzaming en vergroening ondersteunen we. Als gemeente geven we zelf het goede voorbeeld daar waar we invloed hebben, bij parkeerterreinen, schoolpleinen, speelplaatsen, speelplekken, openbare ruimte en gemeentelijke accommodaties.

We willen onze unieke ligging benutten om de leefkwaliteit te vergroten en de natuur te versterken. Groen- en natuurgebieden moeten logisch met elkaar worden verbonden. Zoals het Schutterspark met de Brunssumerheide en Tevenerheide. Maar ook bij het Amstenraderveld zien we grote kansen. Samen met de provincie willen we hier investeren in bosnatuur, recreatie en biodiversiteit. Zo groeit het gebied uit tot een groene schakel tussen stad en omgeving, daarbij blijft het streven naar een verbinding als de vroegere Akkerbrug van belang. Kortom, we durven verkeer te verleggen als dat natuur en leefkwaliteit van onze wijken ten goede komt.

Tot slot zullen we aan dierenwelzijn meer uitvoering gaan geven en daarbij bekijken op welke wijze de verbinding kan worden gelegd met het sociaal domein ter preventie van zorgvragen.

9. Onderwijs, jeugd en ontwikkeling

Investeren in de jeugd is investeren in de toekomst. Brunssum moet een stad zijn waar jeugd en jongeren zich graag thuis voelen, hun talenten kunnen ontwikkelen en gewoon jong kunnen zijn. We vinden dat iedereen een eerlijke kans moet krijgen. We doen er alles aan in onze gemeente om leerachterstanden en digitale (laag)geletterdheid tegen te gaan en kansengelijkheid te bevorderen. We voorkomen zo veel mogelijk onderwijsachterstanden en versterken taal en basisvaardigheden. Wat soms kan betekenen dat we ongelijk investeren om gelijke kansen mogelijk te maken.

Er moet meer aansluiting komen tussen onderwijs en de arbeidsmarkt. Werkervaring en praktijkgericht leren moet worden versterkt.

We vinden het belangrijk dat jongeren niet alleen voorbereid worden op de arbeidsmarkt maar ook actief betrokken worden bij hun eigen leefomgeving, waarbij vrijwilligerswerk erkend wordt als opstap naar individuele ontwikkeling en werk. We onderzoeken samen met scholen en verenigingen op welke wijze we talentontwikkeling via innovatieve pilots verder vorm kunnen geven. Door jongeren in hun passie aan te spreken en actief mee te laten doen, vergroten we hun zelfstandigheid en betrokkenheid bij de samenleving.

Een stap die daarbij hoort, is dat jongeren ook meer invloed moeten krijgen op de besluitvorming. We onderzoeken welke ideeën en mogelijkheden hiervoor concreet zijn en op welke wijze we daar via pilots invulling aan gaan geven. We verankeren structureel de rol van de kindergemeenteraad.

Het streven is om ontmoetingsplaatsen voor jongeren te creëren, centraal in het centrum en mogelijk uit te breiden in wijken en buurten. We betrekken jongeren bij het ontwerp en de invulling, zodat er ruimte is voor wat zij nodig hebben.

Samen met kinderopvang, peuterspeelzalen en basisscholen investeren we in voor- en vroegschoolse educatie, taal- en rekenprogramma's en talentontwikkeling. Ook hier onderzoeken we via innovatieve pilots naar nieuwe mogelijkheden, die het welzijn en de ontwikkeling van het kind verder stimuleren. Het aanleggen van groen-blauwe schoolpleinen kan dit ondersteunen.

10. Cultuur, sport en samenleving

Een sterk verenigingsleven is de ruggengraat van Brunssum. Verenigingen verdienen onze ondersteuning en ook de ruimte om hun rol zelfstandig te kunnen invullen. Sport, evenementen, kunst en cultuur raakt mensen en zorgt voor verbinding in de samenleving. De Brunssumse identiteit is naadloos verbonden met cultuur, verenigingen en evenementen. We gaan ons samen met de verenigingen inspannen om dit bloeiend verenigingsleven in stand te houden en toekomstbestendiger te maken. We hebben daarbij ook aandacht voor de toegankelijkheid en betaalbaarheid zeker voor kwetsbare groepen en de jeugd, want ook hier geldt het principe dat iedereen mee moet kunnen doen.

We willen zoveel mogelijk sport-, cultuur en recreatie voorzieningen op goed niveau houden. Daarom blijven we investeren in sportvelden, speelplaatsen, buurthuizen en voorzieningen, zodat er in elke wijk mogelijkheden zijn voor ontmoeting, beweging en talentontwikkeling. We koesteren onze rijke muziek- en cultuurtradities (fanfares, schutterijen, harmonieën en zangverenigingen).

Zwembad De Bronspot is van grote waarde voor Brunssum, een plek waar mensen van allerlei leeftijdsgroepen bewegen en samenkomen. We willen dat De Bronspot een duurzame, veilige en aantrekkelijke voorziening blijft voor alle generaties en weer voldoet aan alle te stellen eisen. Daarom gaan we De Bronspot renoveren en garanderen na renovatie betaalbare tarieven. En in het verlengde daarvan zullen we ons inspannen om het schoolzwemmen te behouden.

We gaan direct aan het begin van de nieuwe bestuursperiode een duidelijke visie ontwikkelen op de exploitatie en het beheer van al ons maatschappelijk vastgoed en accommodaties. Zo'n aangescherpt kader geeft veel meer houvast bij de keuzen die de komende jaren echt nodig zijn.

We gaan evenementen beter faciliteren. Eisen die gesteld worden aan evenementen worden steeds complexer. Ondersteuning vanuit de gemeente is daarom gewenst. Er wordt gekeken op welke wijze regeldruk kan worden verminderd. We onderzoeken ook of het afsluiten van het Lindeplein in de weekenden voor evenementen mogelijk is en op een goede veilige wijze gerealiseerd kan worden.

Parade en het Openlucht theater zijn van regionale betekenis voor onze stad, en verdienen daarom de juiste aandacht en ondersteuning vanuit de gemeente. Datzelfde geldt voor het Schutterspark waar we streven naar een goede mix tussen recreatie, natuur, cultuur en ondernemerschap. Wij blijven investeren in het ondernemerschap in het Schutterspark, waarbij onderlinge samenwerking versterkt dient te worden.

11. Financiën en randvoorwaarden

We streven naar een structureel gezond financieel beleid, en sturen daarbij op een sluitende meerjarenbegroting en op realistisch uitvoerbare plannen en maken keuzes om die plannen tijdig bij te sturen. We willen namelijk dat Brunssum ook op de middellange en lange termijn financieel gezond blijft, zodat we kunnen blijven investeren in plannen die belangrijk zijn.

Inkomsten en uitgaven moeten in balans zijn. We geven niet meer geld uit dan er binnenkomt. Een financieel gezond beleid impliceert ook een goede reservepositie en een goed weerstandsvermogen. Het doel daarbij is niet om te sparen, maar om ruimte te hebben om onvoorziene tegenvallers en fluctuaties adequaat op te vangen en daarnaast genoeg ruimte te hebben om te investeren als dat nodig is. We gebruiken incidentele middelen in principe niet voor structurele verplichtingen.

Kosten gemoeid met onze nieuwe ambities en initiatieven moeten passen binnen de inkomsten die de gemeente ontvangt. Maar we zoeken voor de dekking ook gericht bij ruimte die gecreëerd kan worden door bestaande beleidsinitiatieven die minder of te weinig gewenste maatschappelijke effecten voortbrengen aan te passen of helemaal te stoppen. Verder zoeken we financiële ruimte door de eigen bedrijfsvoering efficiënter in te richten en in de bedrijfsvoering van partijen die we meefinancieren. Ook zullen we nader onderzoeken of er nog aanvullende financiële ruimte is te vinden binnen onze reservepositie.

Daarnaast moeten de lasten voor onze inwoners betaalbaar blijven. Daarom streven we aan de inkomstenkant ernaar om de lokale lasten (riool, ozb, afvalstoffen) voor de burger zo laag mogelijk te houden. Beleid mag niet leiden tot onnodige lastenverzwaring zonder duidelijke noodzaak en onderbouwing. We indexeren waar nodig en matigen waar dat kan. Voordat we indexeren kijken we of het niet efficiënter kan.

Naast dat we de bedrijfsvoering van de eigen organisatie efficiënter willen inrichten, streven we er ook naar om meer “in control” te komen. Hoe eerder we in het proces inzicht hebben in hoe we ervoor staan, hoe sneller en scherper nieuwe keuzes gemaakt kunnen worden. We gaan de bedrijfsvoering verder op proces- en informatieniveau sterk verbeteren, door enerzijds ingezette verbeterprocessen te continueren en anderzijds door toepassing van nieuwe technieken. We onderkennen de grote afhankelijkheid in onze bedrijfsvoering van de informatietechnologie en streven daarom naar optimale beveiliging van processen, informatie en data.

We verwachten daarmee de bestuurskracht van zowel raad als college te vergroten, en nog belangrijker verwachten we dat de dienstverlening aan onze burgers daarmee verder vooruit geholpen kan worden.

Regionale samenwerking heeft een duidelijke meerwaarde om Brunssum sterk en zelfstandig te houden. Denk aan de GR-en en professionele instellingen, waar we uitvoeringstaken hebben

weggezet om ze effectiever en doelmatiger te kunnen uitvoeren. We blijven ons hier nadrukkelijk inzetten om ook binnen deze organisaties de bedrijfsvoering efficiënter in te richten, zodat onze bijdrage beheersbaar blijft. Daarnaast blijven we zoeken naar een wijze om onze invloed te versterken.

Binnen de stadsregio Parkstad Limburg en op Zuid-Limburg niveau wordt die meerwaarde ook continu aangetoond en die samenwerkingen zetten we uiteraard ook door. Mede door juiste samenwerkingen te kiezen, kunnen we onze zelfstandigheid behouden en blijven we financieel gezond. We zijn iets meer kritisch ten aanzien van andere samenwerkingen die tijd kosten, maar voor ons onvoldoende opleveren.